

Siltumsūkņu jaudas ietekme uz sasniedzamo efektivitāti auksta klimata apstākļos

ILZE DIMDIŅA
MG.SC.ING.

EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS REĢIONĀLĀS
ATTĪSTĪBAS FONDS

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Projekta Nr. 2011/0003/2DP/2.1.1.1.0/10/APIA/VIAA/041

Apkures jaudas aprēķins. Siltuma zudumi.

2

- **Siltuma zudumi ar pārvadi Q_T , W:**

$$Q_T = \sum U_i A_i \cdot (t_{in} - t_{out}), \text{ kur}$$

U_i - būvelementa i aprēķina siltuma caurlaidības koeficients $W/(m^2 K)$;

A_i - būvelementa i projektējamais laukums, m^2 ;

t_{in} - iekšējā gaisa temperatūra telpā, $^{\circ}C$;

t_{out} - āra gaisa temperatūra, $^{\circ}C$;

- **Siltuma zudumi ar ventilāciju Q_{VE} , W:**

$$Q_{VE} = V \cdot \rho \cdot c \cdot (t_{in} - t_{out}), \text{ kur}$$

V – gaisa daudzums, m^3/h ;

ρ - gaisa blīvums, kg/m^3 ;

c - gaisa siltumietilpība, $Wh/(kg \text{ } ^{\circ}C)$;

- **Iekšējie siltuma ieguvumi**

Apkures jaudas aprēķins. Siltuma inerce.

3

LBN 002-01 “Ēku norobežojošo konstrukciju siltumtehnika”

- 51. Būvelementa siltuma inerci D aprēķina, izmantojot formulu (9):

$$D = \Sigma S_i / U = \Sigma R_i S_i, \quad \text{kur (9)}$$

S_i - būvelementa siltumapgaves koeficients $W/(m^2 \times K)$;

R_i - būvelementa aprēķina siltumpretestība $(m^2 \times K)/W$, ko nosaka, izmantojot formulu (10):

$$R_i = 1/U_i \quad (10)$$

- 52. Būvelementa siltumapgaves koeficientu S_i aprēķina, izmantojot formulu (11):

$$S_i = 0,27 \sqrt{\lambda \rho (0,001c + 0,04\omega)} \quad W/(m^2 \times K), \quad \text{kur (11)}$$

λ - būvmateriāla vai siltumizolācijas materiāla siltumvadītspēja $W/(m \times K)$;

ρ - būvmateriāla vai siltumizolācijas materiāla blīvums (kg/m^3) ;

c - būvmateriāla vai siltumizolācijas materiāla īpatnējā siltumietilpība $J/(kg \times K)$;

ω - būvmateriāla vai siltumizolācijas materiāla svara mitrums procentos $(kg/kg) \times 100$, ko nosaka saskaņā ar šī būvnormatīva pielikuma 5.tabulu.

- 54. Būvelementa **siltuma inerci D izmanto apkures un ventilācijas sistēmu jaudas aprēķinos** saskaņā ar Latvijas būvnormatīvu LBN 231 “Ēku apkure un ventilācija”.

Norobežojošās konstrukcijas spēja dzēst temperatūras un siltuma plūsmas izmaiņas sauc par siltumnoturību jeb tilpuma siltumizolāciju. Tā nosaka iekšējās virsmas temperatūru svārstību amplitūdu.

Apkures jaudas aprēķins. Temperatūra.

4

Apkures jaudas aprēķina āra gaisa temperatūra t_{out} , °C, atbilstoši ēkas siltuma inercei D un LBN 003-01 [4, 8]

Ēkas aprēķina siltumnerce D	Ēkas siltumnerces kvalificējums	Āra gaisa temperatūra t_{out} , °C, Rīgai, pēc LBN 003-01
$D < 1.5$	Bezinerces ēka	- 34.9 Absolūtā minimālā, iespējama 1x gadā
$4 > D \geq 1.5$	Mazas siltumnerces ēka	- 31.0 Apkures sezonas visaukstākās diennakts vidējā (iespējama reizi 10 gados)
$7 > D \geq 4$	Vidējas siltumnerces ēka	-24.6 Apkures sezonas visaukstāko piecu dienu vidējā. 98% nodrošinājums
$D \geq 7$	Lielas siltumnerces ēka	-20.7 Apkures sezonas visaukstāko piecu dienu vidējā. 92% nodrošinājums

Apkures perioda vidējā āra gaisa temperatūra Rīgā 0.0 °C [4]

5 gadu monitoringa periodā āra gaisa temperatūra $t_{out} < - 20.7$ °C vidēji 30 h gadā [2]

Gaisa siltumsūkņa efektivitāte. COP.

5

- **COP** – no angļu val. “Coefficient of Performance”:

efektivitātes koeficients = $\frac{\text{efektīvā sildīšanas jauda, kW}}{\text{efektīvā elektrības ieejas jauda, kW}}$

Iekārtas deklarētās kapacitātes koeficients COP_{DC} (EER_{DC}) raksturo ierīces deklarētās sildīšanas (dzesēšanas) jaudas (kW) un nominālās ieejas sildīšanas (dzesēšanas) jaudas (kW) attiecību **pie nominālajiem standartapstākļiem sildīšanas (dzesēšanas) režīmā**, piemēram:

- 1) nepārtraukts darba režīms;
- 2) nominālas āra un iekštelpu gaisa vērtības;
- 3) 100% ražības un jaudas noslodze

Pie āra gaisa temperatūras: +7°C.

Gaisa siltumsūkņa efektivitāte. SCOP.

6

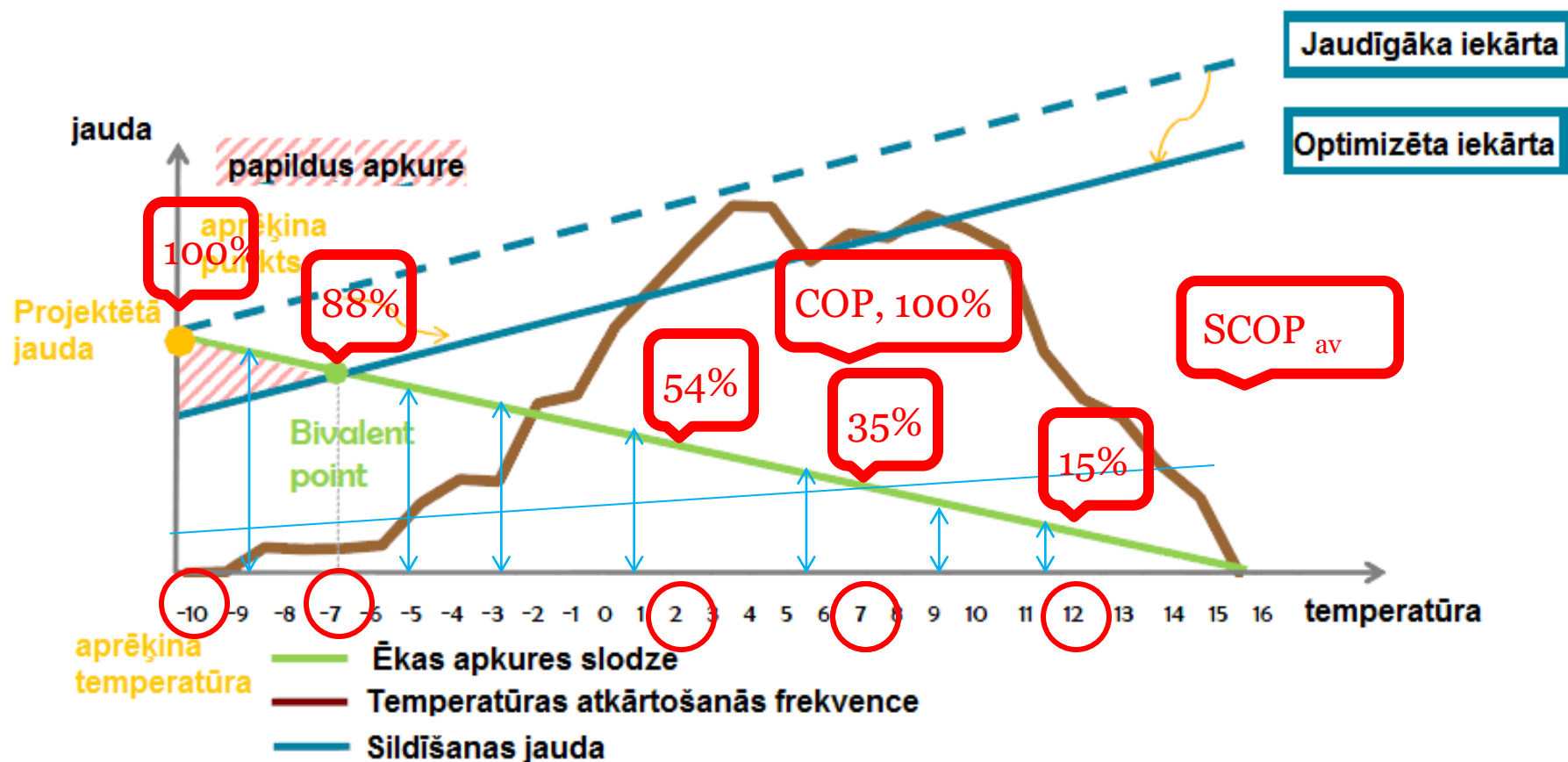
- **SCOP** – no angļu val. “Seasonal Coefficient of Performance” – iekārtas sezonālais veiktspējas koeficients = $\frac{\text{sildīšanas patēriņš, kWh}}{\text{elektroenerģijas patēriņš, kWh}}$, kur sildīšanas patēriņu [kWh] aprēķina no gada sildīšanas pieprasījuma, pie noteiktiem obligātiem nosacījumiem (definēti EN 14825:2012) un izmantojami marķēšanai, salīdzināšanai un sertifikācijai;
  - **elektroenerģijas patēriņš [kWh]** ietver elektroenerģijas patēriņu iekārtas režīmos: aktīvais, termostats “off”, gaidīšanas, kartera sildīšana* un elektr. piesildītājs**
  - **SCOPon** – aktīvā režīma sezonālais veiktspējas koeficients – *ņem vērā tikai iekārtas elektroenerģijas patēriņu aktīvā režīmā un elektrisko piesildīšanu ***
  - **SCOPnet** – aktīvā režīma sezonālais veiktspējas koeficients – *ņem vērā tikai iekārtas elektroenerģijas patēriņu aktīvā režīmā*
- * Režīms ar ieslēgtu kartera sildītāju ir stāvoklis, kad iekārta ir aktivizējusi kompresora kartera sildītāju, lai novērstu aukstumaģenta nonākšanu kompresorā un kompresora palaišanas brīdī samazinātu aukstumaģenta koncentrāciju kompresora eļļā
- ** Tiek ņemta vērā pēc apsildes nepieciešamības, neatkarīgi vai ir iebūvēta iekārtā vai nav, COP=1

Āra gaisa temperatūra apkures jaudas aprēķinam: -10°C vidējam (average-A), -22°C aukstam (colder-C), +2°C siltam (warmer-W); iekštelpu temp. +20°C.

Ēkas siltuma patēriņš un gaisa siltumsūkņa jauda.

7

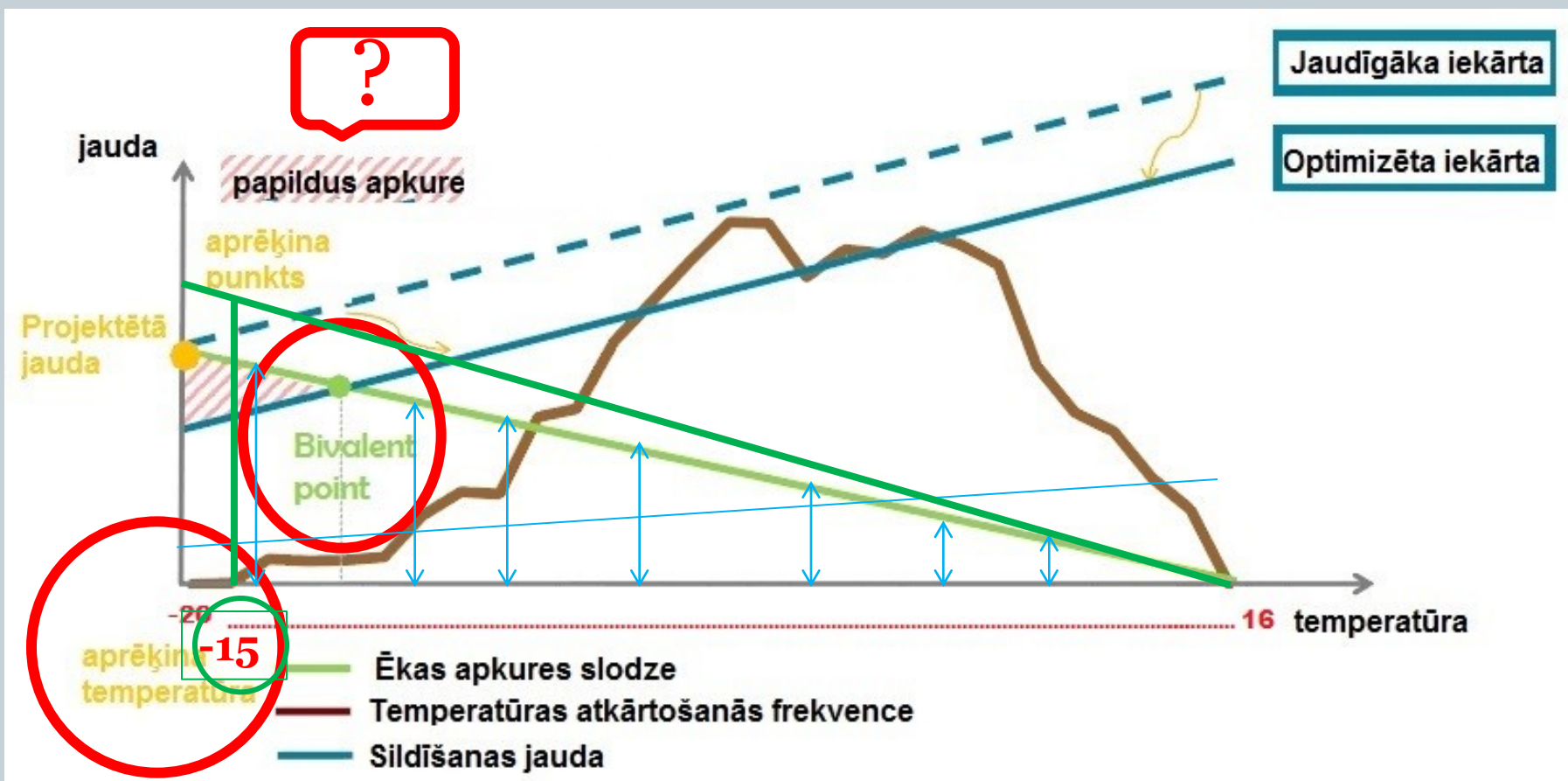
Vidējāka klimata apkures parametru raksturlīkne [7]
(āra gaisa temperatūra apkures jaudas aprēķinam -10 C)

Ēkas siltuma patēriņš un gaisa siltumsūkņa jauda.

8

Latvijas klimatam korigēta apkures jaudas aprēķina temperatūra

Eksperimentālie stendi. Mikroklimats.

9

Siltumsūknis gaiss-gaiss, **tehniskie dati:**

Dzesēšanas jauda 2.8 kW, EER=5,00, SEER=4,91;

Sildīšanas jauda 3.6 kW, COP=5,14, SCOP_{av}=5,08;

Āra gaisa padeve 24 ...32 m³/h;

Gaisa sausināšana un mitrināšana.

Ururu-Sarara (Daikin)

Eksperimentālie stendi. Apkures jauda.

10

- Optimālas **apkures jaudas aprēķina āra gaisa temperatūras** tests dažādas siltuma inerces ēkām ekspluatācijas apstākļos
- **Gaisa siltumsūkņu optimālas jaudas izvēle** augstāku energoefektivitātes rādītāju sasniegšanai
- Dažādu **apkures risinājumu efektivitāte** zema siltumenerģijas patēriņa ēkās auksta klimata apstākļos

Izmantotā literatūra

1. Akmens P., Krēsliņš A. Ēku apkure un ventilācija. I un II daļa. – Rīga: Zvaigzne ABC, 1995.
2. Gaujēna B., Ēku norobežojošo konstrukciju materiālu īpašību ietekme uz mikroklimatu telpās. Promocijas darba kopsavilkums. – Rīga, 2013.
3. LR Ministru kabinets. Noteikumi Nr.348 no 25.06.2013., „Ēkas energoefektivitātes aprēķina metode”. – Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2013.
4. LR Ministru kabinets. Noteikumi Nr.376 no 23.08.2001., Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 003-01 „Būvklimatoloģija”. – Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2001.
5. LR Ministru kabinets. Noteikumi Nr.495 no 27.11.2001., Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 002-01 „Ēku norobežojošo konstrukciju siltumtehnika”. – Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2001.
6. LR Ministru kabinets. Noteikumi Nr.534 no 23.09.2003., Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 231-03 „Dzīvojamo un publisko ēku apkure un ventilācija”. – Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2003.
7. Verdiesen I., “Seasonal Efficiency for dummies”. Daikin Academy.
8. Vrubļevskis V., Ēku siltuma un mitruma izolācija. Lekciju materiāli.

Paldies par uzmanību!

12

Ilze Dimdiņa

AVK sistēmu projektētāja, ēku energoauditore

SIA “Indutek LV”

Uriekstes iela 2a, Rīga, LV-1005, Latvija

Mob.tālr.: +371 26523622

E-pasts: ventilation@indutek.lv

ilze.dimdina@gmail.com

www.indutek.lv